

Anders Wonen

De naoorlogse woningbouw heeft zich vooral gekenmerkt door eenvormigheid in ruimte en programma. Er zijn vele woongebieden ontworpen met veelal dezelfde verkaveling. De vrijwel identieke huizenblokken met grote aantallen standaard woningen die lijken voor de eeuwigheid te zijn ontworpen. Deze kant-en-klaar wijken bieden nauwelijks mogelijkheden tot flexibiliteit en vrijheid in de gebouwde omgeving om toekomstige veranderingen in zich op te nemen. Speelruimte voor veranderingsprocessen in persoonlijke leefomstandigheden of veranderingen in de maatschappij ontbreekt in de nieuw opgezette woongebieden. De openbare ruimte in de meeste nieuwbouw wijken heeft de betekenis van een publieke ruimte verloren. Anders Wonen is een pleidooi dat wordt gevoed door het verlangen het individu vrijheid te geven in het ontdekken, veroveren en bepalen van hun eigen woonomgeving. Maar ook om te komen tot een zekere duurzame stedenbouw die in staat is zich te transformeren. Die veranderingen in gebruik en functie in relatie tot tijd kan opnemen. Een grote rol is hierin weggelegd voor de bewoner zelf met een architect aan zijn zijde. De woning is een product van een dialoog waarbij de gebruiker centraal staat.

De huidige manier van woningproductie sluit niet aan bij de maatschappelijke ontwikkelingen. De maatschappij is continue aan het veranderen en Anders Wonen sluit zich daarbij aan. Veranderende trends en levenssituaties van mensen gaan snel, een woning is echter iets permanents en staat al snel vijftig jaar of langer. Anders Wonen is in staat mee te veranderen met de permanente maatschappelijke transformatie.

Door het maken van flexibele structuren kunnen toekomstige bewoners een huis betrekken die hun het beste past en in een latere fase aanpassen aan verandering van persoonlijke situatie of veranderingen in de maatschappij. Hierdoor ontstaan ook woonomgevingen die een afspiegeling zijn van de maatschappij. Door niet voor een gemiddelde groep te ontwerpen als een oudere, allochtoon of yup kunnen er meer gedifferentieerde woonbuurten ontstaan in plaats van enclaves met mensen van een bepaalde etnische achtergrond of leeftijdsopbouw. Dit geldt niet alleen specifiek voor een bepaalde groep maar voor elk individu.

Anders Wonen maakt het mogelijk de individualisering in gebouwde massa vorm te geven waarbij de input van onderaf, de bewoner, komt. De veranderde betekenis van de woning kan met behulp van Anders Wonen tot nieuwe typologieën leiden met gevarieerde woning plattegronden met wisselende verhoudingen tussen individuele en gemeenschappelijke ruimten. Niet elk plekje van het plan hoeft geheel uitgedacht te zijn zodat er ruimte is voor de bewoners om de woonomgeving aan te passen aan hun behoefte. Een buurt krijgt dan de capaciteit om een geschiedenis te ontwikkelen.

De thuisplek wordt steeds multifunctioneler en de tijd die in en om het huis wordt doorgebracht neemt daardoor toe. Omdat er meer tijd in de woning gependend zal gaan worden, wordt de ruimte om de woning heen ook erg belangrijk. Niet alleen de ruimtes in de woning zelf maar ook de woonomgeving bepaalt in grote mate de kwaliteit van het wonen. De woonomgeving houdt zowel een fysieke als sociale omgeving in. Sociale netwerken, voorzieningen, bereikbaarheid en veiligheid spelen daarin een belangrijke rol. In de tijd van de individualisering is er door het ontwerpen van structuren met individuele wooneenheden ook weer plaats voor het collectief. De woning als centrale plaats van handelen is dan ook onderdeel van een buurtnetwerk. In dit buurtnetwerk staat niet de gemeenschap maar het individu voorop. Elk huishouden beschikt over een eigen domein en deelname aan het buurtnetwerk is daardoor ongedwongen, maar de mogelijkheden van collectieve voorzieningen worden aangereikt. Faciliteiten zoals speelplekken, ruimte voor kinderopvang en flex werkplekken tot een centrale wasruimte zijn hiervan mogelijke uitwerkingen. In de structuur moeten zich ook een aantal open plekken bevinden waarin bewoners op gezamenlijk initiatief functies kunnen realiseren, die bijvoorbeeld ook buurt overstijgend kunnen zijn en zich daarmee in zijn context verankert. De openbare wordt verweven met de woningen en vormt een ontmoetingsplek in plaats van enkel het domein van de verplaatsing.

Door Anders Wonen ontstaat er ook een bouwcultuur die los komt van de huidige starre manier van eindeloos repeterende casco's. De invulling van het structuur is gescheiden van de dragers en biedt de mogelijkheid de flexibiliteit van de woning te waarborgen. Omdat de leidingen niet zijn opgesloten in de constructie kan er op een eenvoudige manier een nieuwe indeling gemaakt worden of een uitbreiding die kan aantakken op het systeem.

Bewoners worden in staat gesteld keuzes te maken in de ruimtelijke indeling, zij kunnen daarmee hun woning naar eigen inzicht transformeren. Het idee is dat op deze manier per blok, straat, verdieping of woning verschillen ontstaan vanuit de woonbehoefte en hiermee ook zijn identiteit kan bevestigen, wat volgens Heidegger een fundamenteel onderdeel is van ons bestaan.

In het kader van duurzaamheid biedt Anders Wonen de mogelijkheid om de woonomgeving flexibel vorm te geven. Een woonomgeving ontworpen vanuit de wensen van de bewoners die aanpasbaar is aan een onbekende toekomst is een middel om tot een duurzame woonomgeving te komen. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, vergrijzing en verandering van het gebruik van de woning vraagt om een flexibel concept van woningbouw voor nu en voor de nog onbekende toekomstige ontwikkelingen. Hierdoor kan er een nieuwe vrijheid in het wonen ontstaan.